

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Clausula XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

gentiis concedendis, sicuti se habet in casibus modo num. 3. dictis. Et certe cum requisita, ad Indulgentias acquirendas, sint, ut plurimum, varia, & sub variis conditionibus ponenda, ut hæc apponantur, debent sciri, & consequenter regulariter semper aderit acquirendi intentio.

16. Illud (ne erres) adverte. Nam Indulgentiam lucrari volens quis pro Defuncto, vel sua opera applicare pro ejusdem Defuncti satisfactione, debet habere necessario intentionem determinatam lucrandi, & satisfaciendi pro eo. Ratio est, quia adest quidem illa intentio implicita lucrandi sibi per suum bonum opus, quantum potest, non autem ad est lucrandi pro alio, & ita docet idem a Delugo.

rationem, de hac etiam præcipue nostra locutio.

2. Ea autem triplex esse potest, vel enim votum commutatur in minus, ut Jejunium in unum Pater, & Ave, vel in majus, ut Pater, & Ave in Jejunium, vel in æquale, ut Jejunium diei V. G. Veneris in crastinum diei V. G. Sabbati.

Porro in minus nihil potest per Bullam, quia illa potius est Dispensatio, quam Commutatio. In majus non est necessaria Bulla, quia quilibet ex se potest sibi commutare in majus, ut late alibi b diximus.

3. Bulla ego solum proderit, ut tuus Confessor per illam electus possit tuum votum in æquale commutare. Sed quia, ut ibidem diximus, est probabilis opinio, posse quemlibet ex se suum votum commutare in æquale, quia Deo æque satisficit per æquivalens, ideo, ut per Bullam aliquid amplius habeatur, concedimus, satis probabiliter posse per eam commutari votum in aliquod aliquanto minus, non verò minus notabiliter. Hæc ibidem tractata latius habes, & videri possunt apud e

b Libr. 3.

in Decal.

c. 16. §. 5.

c Castrop.

T. 3. tr. de

Votop. 14.

Suar. l. 6.

de Voto c.

12. & 17.

Sanct. l. 4.

summ. c.

50.

d Castrop.

de Bull.

disp. 28.

pu. 9. nu. 6

a Delugo

ibid. l. c. n.

74. & disp.

24. nu. 28.

CLAUSULA DUODECIMA.

Item sumentibus Bullam conceditur, vota omnia, ultramarina, Castitatis, & Religionis exceptis, in aliquod subsidium hujus expeditionis per eundem Confessorem commutari.

CAPUT XIII.

De septimo Bulla Privilegio, hoc est, de Commutatione Votorum.

Non loquimur hic, an potestatem habeat Commissarius Cruciatæ commutandi vota Fidelium, sed de ea, quam habet Confessarius electus à poenitente habente Bullam. De Commissarii enim Potestate non est hic agendæ locus.

§. I.

De Commutatione Votorum præter excepta.

1. **D**iffert Voti Commutatio à Dispensatione. Nam commutare est transferre vinculum & obligationem voti ex una materia in aliam, ut ex Jejunio in flagellationem. Dispensare autem est, Vinculum voti omnino relaxare; quæ Dispensatio aliquando est in totum, aliquando ex parte juxta gravitatem causæ. Quoniam vero per Bullam nullum tibi conceditur Privilegium, quoad Dispensationem, sed soluta, quod Commu-

4. Scio autem, valde operosum esse, dig- noscere hanc æqualitatem, vel quasi æqualitatem in his votorum commutationibus; sed ego ibi, quantum potui, Regulas, & exempla id cognoscendi, diligenter tractavi. Illud nunc scias, à Castropalao, æqualitatem hanc relinqui tandem decernendam à prudenti Confessario, qui, eo ipso, quod bona fide procedat, commutatio effectum habebit.

Quis Confessarius.

5. **H**is ita constitutis. Inquires Primò. Quinam Confessarius requiritur ad hanc commutationem expediendam? Respondeo. Quem tu, habens Bullam, volueris, dummodo sit approbatus ab Ordinario modo supradicto.

6. Primò igitur non est satis quilibet Sacerdos, quia id tam ample non concedit Bulla. Secundò, non est necesse, ut Commutatio fiat in ipsa Sacramentali Confessione, quia hæc restrictio non habetur in Bulla. Terriò, nec est necesse, ut qui commutat sit tuus Confessarius, dummodo Confessarius modo dicto

Cc 2

dicto sit, quia Bulla requirit quidem Confessarium, sed non dicit, debere esse tuum.

Causa, ex qua prædicta Vota commutari valeant.

7. **I**nquires secundò, quænam causa requiritur, ut ejusmodi commutatio valide, & licitè virtute Bullæ peragatur?

a Lessius de Voto du. 11 num. 96.

Respondeo. Profectò ad Dispensationem voti major requiritur causa, quam ad Commutationem. Quoniam vero nostrum est, loqui solum de Commutatione, dicò universaliter requiri causam leviolem ad illam, quam ad Dispensationem, & a Lessius quidem affirmat, in Commutatione voti quocumque faciendâ, sufficere propensionem solum votantis, placet enim id Deo, ut sic magis hilariter Vota Fideles observent. Atque id, ut dixi, universaliter loquendo. At in nostra Commutatione faciendâ ex vi Bullæ, aliam habemus causam, quam requirit Pontifex in ipso Bullæ tenore. Nam præter eleemosynam illam, quæ pro Bulla porrigitur, requirit aliud, nimirum quod, qui velit vi Bullæ sibi votum commutari, det aliquod subsidium pro Belli expeditione contra Infideles.

8. Sed ecce Difficultas admodum agitata inter Bullæ Explanatores. Ecquòdnam est hoc subsidium, temporale ne, id est, aliqua alia eleemosyna, an spirituale, id est, aliqua V. G. oratio?

b Castrop. de Bull. dis. un. pu. 9. nu. 7.

Alphonsus Deza, aliique, quos citat, sed non sequitur b Castropalaus, probabile docent, sufficere spirituale, maxime si votens sit pauper, quia Bulla dicit *in subsidium*. At spirituale subsidium, subsidium est.

c Idem l. c. num. 9.

9. Suarez, Sanchez, Henriquez, aliique apud eundem c Castropalaum asserunt, fieri posse in subsidium partim temporale, partim spirituale, nescilicet multum detrahatur de subsidio temporali, si solum spirituale satis sit.

d Galleg. Claus. 9. n. 160.

10. Castropalaus vero loc. cit. alios adducens, docet esse omninò temporale, nam ex modo loquendi, & sine Bullæ, quæ concessa fuit ad congregandam pecuniam contra Infideles, aliud subsidium non intelligitur, nisi temporale.

11. Ego omnino Castropalaum sequor, in qua sententia me firmavit d Gallegus. Is enim postquam (probans Castropalaï sententiam)

atrilisset Petrum Ledesmam, Sotum, Aloysium Lopez, aliosq; citat Machadum longam tractationem, hac de re ita concludentem. *Verum hac ætate cessat omnis de hac dubitatione controversia: siquidem Commissarius Generalis Cruciatæ, cui de Jure competit declarare dubia, qua se offerunt circa Bullam Cruciatæ, expresse declaravit, Commutationem votorum omninò faciendam vi Bullæ in subsidium temporale; idq; præcipit omnibus Confessariis sub pena excommunicationis, quam Declarationem publicavit anno 1642. Lege Gallegum, qui ponit formalia verba prædictæ Declarationis.*

12. Praxis autem, cui in hoc Regno Siciliae consignata sit hæc pecunia pro commutatione Voti datur in Instructione, quam pro Prædicatoribus Bullæ Commissarius Generalis hujus ejusdem Regni publicavit, hic Panormi, ac typis impressis evulgavit, ubi num. 4. sic habetur.

Quarto s' avverte, che i Penitenti da loro stessi ripongano nella Cassa, che sarà riposta nella Chiesa, o Chiese à talo effetto, doue sarà scritto (cassa di Compositione) tutta quella somma, che i loro Confessori havranno ordinato pagare, altrimenti facendo, non hanno compilito con l'obbligo loro, ne sono commutati i loro voti.

13. **N**Ota autem aliam esse praxim, si quando expediatur Compositio ab ipso Commissario in his materiis, quas ipse expedire potest, nam de hac Compositione ita habetur in prædicta Instructione.

Si da notizia à tutti li Penitenti, che quella eleemosyna, che li sarà tassata dal Commissario Generale della Santa Cruciatæ per alcuna Compositione, o dispensa, sono obligati detta eleemosyna pagare al Tesoriero Generale della S. Cruciatæ, o à suoi Procuratori legitimi in presenza di detto Commissario Generale, o degl' altri suoi Delegati che facessero, se non, la detta Compositione o Dispensa è nulla.

14. **R**ogas. Quantam eleemosynam debet taxare Confessarius, ad commutandum meum votum, quam ego deinde in prædictam Cassam inferre debeam? Respondeo, tantam esse taxandam, quantam, juxta qualitatem Personæ, ejusque facultates, ac juxta gravitatem voti, omnibus circumstantiis consideratis, judicabit Confessarius, id quod certè non, nisi ex ejus prudentia, ac judicio, hic, & nunc decerni potest.

Vota,

Vota, ad qua se extendit Commutatio per Bullam.

15. **Q**UÆ vota commutari queunt per Bullam? Respondeo. Omnia, præter Votum Castitatis, Religionis, & Peregrinationis Hierosolymitanæ. Hæc autem quando in aliquo deficiunt, an possint etiam commutari, dicam mox §. 2. Omnia, inquam, siue sint Personalia, siue Realia, siue mixta; ut item, siue fuerint emissa ante, siue post promulgationem Bullæ.

16. Huc etiam reducunt aliqui, Votum, quod tu recordaris emisisse, sed oblitus es ejus materiam, posse enim commutari, docet *Sanch. l. 4. Sanch. quia adhuc est Votum. Id tamen pen- gar Suarius, siquidem commutatio, ait, quæ debet esse prudens, non potest ferri in incognitum.*

Sed profecto, quandoquidem est probabilis opinio, te, si voti es oblitus, ad illud non obligari, quia nescis, quid operis facturus sis, tamquam ex voto, parum utilis est hæc quaestio, quoad praxim.

18. Porro hæc proprio in loco sunt quinque exagitantæ difficultates.

PRIMA, ET SECUNDA DIFFICULTAS,
De Voto non petendi Commutationem.

Prima, an Confessarius electus possit commutare votum, quod quis emisit de nõ petenda Commutatione sui Voti, V. G. Ieiunii.

Respondeo valide posse, (nam, num licite id petat Vovens dicam mox.) Ratio est, quia hæc Voventis voluntas non tollit à Confessario electo potestatem commutandi, hoc enim votum non est ex exceptis, quare poterit Confessarius commutare prius hoc Votum non petendi Commutationem, & deinde commutare poterit ipsum Votum. Idem dic, si vovisti, non petere Commutationem, nisi à Pontifice immediate: nam, propter eamdem rationem, adhuc per duplicem dictam Commutationem poterit Confessarius electus tibi consulere.

19. Verum insurgit Secunda Difficultas, an scilicet peccet, qui petit Commutationem Voti, si voverat, se illam non petiturum.

Respondeo. Gallegus *putat, hunc, peten-*

do commutationem, valide quidem commutationem recipere, sed peccare, quia facit contra Votum, illam petendo, quam non petere promisit Deo.

20. Verum, ut huic difficultati plene satisfiat, recolenda sunt prius ea, quæ alibi dixi, *c. Lib. 3. in ubi sic habeo. Votum non petendi sine causa dispensationem vel Commutationem Voti §. 4. n. 8. facti, vel faciendi, validam pronuntio, quia ad prudentiam pertinet, nolle sine causa à Voti obligatione eximi. At Votum non petendi Dispensationem, vel Commutationem absolute nequaquam valere, puto cum Sanch, d quia impedit majus bonum præsens, nempe d Sanch. libertatem petendi dispensationem, quæ ali- lib. 4. in quando necessaria, vel saltem valde utilis, erit decal. c. 8. voventi. Haftenus ibi. nu. 22.*

21. Ex quibus concludendum est. in casu, quo validum fuit Votum, te sane peccaturum graviter, vel leviter (juxta gravitatem, vel levitatem Voti) si contra illud agas, & commutationem petas sine causa, quia contra Votum agis. At in casu posteriore, quando Votum non fuit validum, non peccabis, idque ex prædicto capite, quia nimirum contra nullum Votum facis. Immo tunc commutationem Voti non indiges; siquidem votum non habet, qui invalide vovit.

TERTIA DIFFICULTAS.

De Commutatione pœnæ Voti.

22. **T**ertio. An possit commutari pœna, quam sibi quis incurredam imposuit, si votum frangeret. Emisit V. G. quis votum non ludendi, quod si luderet, sibi in pœnam non servati voti, imposuit, ut obligaretur aliquid pium facere, puta elemosynam pauperi, vel Ecclesiæ tribuere, jejunium unius diei servare &c. Difficulus, inquam, est, an hæc *e Sanch. de elemosyna, vel jejunium possit per Bullam matr. l. 8. commutari? d. 15. §. in*

23. Respondeo Posse. Quia hæc pœna est *summ. l. 4. debita propter relationem quasi essentialem, c. 52. aliq. qualem habet ad votum. Concessa ergo fa- f Say. in cultate per Bullam circa votum, concessa in- Clavi telligitur circa hanc pœnam. Ita Sanc. e con- Reg. c. 12. tra Sayrum. f Confirmat Trullench, g quia n. 20. votum absolutum, & directum quodammo- g Trull. do videtur magis obligare ad materiam, in 1. in Bull. quam directe cadit, V. G. ad omissionem ludi, §. 7. ca. 3. quam ad pœnam, in quam videtur votum ca- du. 7. n. 4.*

Co 3 dere

dere indirec. Si ergo potest Bulla in prius, quod est majus, multo magis in posterius, quod est minus.

24. Hinc ergo fit, ut sicuti per Bullam potest commutari in opus pium æquale, vel quasi, juxta superius dicta, Votum, quod, quis absolute emittat de elemosyna alicui Pauperi vel Ecclesie danda, saltem quando Ecclesia, vel Pauper non acceptavit (quod omnes concedunt) quia non est ex exceptis; Ita potest votum alterius materiae V. G. Votum Jejunii, quod quis emittit sub dicta poena dandi elemosynam, atque hoc non solum ante, quam votum fregit, sed item post voti fractionem, seu etiam post multas fractiones, & consequenter postquam contraxit debitum solvendi illam elemosynam, quamvis magnam.

25. Adverte hic tria. Primo si petis, & obtines commutationem voti poenalis, nõ properea statim intelligeris obtinere commutationem poenae jam contractae, si forte dictam votum fregisti; sed debes petere, & obtinere expresse commutationem dictae poenae.

Ratio est, quia non eo ipso, quod habes commutationem unius, habes, & alterius; Confessarius enim dum commutat, solum ad illud dirigit commutationem, quod tu explicuisti. Ita Suar. Sanch. Rodriq. Lud. à Cruce cum a Trulleuc.

a Trull. l. c. du. 8. n. 7.

26. Adverte Secundo. Si forte qui emittit ejusmodi votum poenale non ludendi V. G. sub poena, si luderet, dandi V. G. decem pauperibus, si forte [inquam] iussit cum inculpabili ignorantia, vel inadvertentia voti, vel, quamvis fuerit memor voti, immemor tamen inculpatæ fuerit poenae, non indigere commutatione pro hac poena, quia pro illo casu non tenetur ad poenam, excusante nimirum inculpatæ oblivione, quæ æquiparatur ignorantie.

27. Adverte Tertio. Commutationem, licet convenientissimum sit, non tamen est necesse, ut fiat in favorem ejus Sancti, vel Ecclesie, vel Pauperis, cui factum est votum. Item, opus non est, ut votum personale in actionem personalem, vel votum reale in realem commutetur: possunt hæc enim aliunde per prudens Confessarii judicium compensari, ut factis dictum alibi à nobis est.

b Lib. 4. in decal. cap. 16. §. 6.

28. Quæres cur n. 24. dictum modo est saltem quando Ecclesia, vel Pauper non accep-

tavit.] Respondeo quia votum Reale de danda V. G. elemosyna Ecclesie huic particulari, vel huic particulari Pauperi, non ita certum est, an possit per Bullam commutari, quando fuit acceptatum à Rectore Ecclesie, vel ab illo Paupere. Non est ita [inquam] certum, si curi certum est commutari posse, quando nõ est acceptatum, ideo addidi illud [saltem, quando &c.] Et nihilominus, quamvis communis doctrina dicat, tunc nõ posse, quia per acceptationem iam Jus illi acquisiverunt, ut sustinet Sayrus, & aliique, tamen adhuc commutari posse, non improbabile judicat Trullenc. d. quia votum factum Deo, non acceptat legitime homo, sed Deus, cujus voluntatem Pontifex, qui dat Bullam, interpretatur.

Vide, quæ ad hanc sententiam confirmantur ex e Sagundez ego alibi dixi, cui nunc adde Ioann. f. de Lugo.

QVARTA DIFFICULTAS. De Commutatione Voti Jurati.

29. Quarto, an Votum Juratum per Bullam commutari possit?

Respondeo, posse, non solum si Juramentum accedat ad votum jam factum, ut si quis dicat, Iuro, me servaturum jejunium, quod heri voti, vel, si accedat, cum fit, ut si dicat, Voveo, & Iuro jejunium. Verum si solum adsit Juramentum, ut Iuro me jejunaturum. Ratio est, quia nunc [ut supponimus] totum hoc Juramentum nihil aliud confirmat, nisi promissionem factam Deo. Quod si juramentum esset homini prestitum, tunc sane non posse per Bullam commutari, certum est, quia Bulla non respicit, nisi quod promissum est Deo, cujus voluntatis, ut diximus, interpretes est Pontifex. Quare, cõ in casibus propositis, illis non sint modo, nisi promissiones Deo factæ essent vota, quæ possunt per Bullam commutari. Ita Suar. g. Pontius. b Castrop. i Merolla k. aliique.

QVINTA DIFFICULTAS: De duratione potestatis commutandi Vota.

30. Quinto. Quamdiu durat potestas commutandi vota per Bullam? Respondeo. Certum est, durare per annum Bullæ, quod si Pœnitens nullum suum votum à Confessario commutandum petiit. Certum item est, non posse commutari post annum, quia potestas

a Sayr. Clau. lib. 6. c. 11. n. 13. l. 4. sum. c. 52. n. 7. d. Trull. l. 4. §. 2. c. 11. b. Le. decal. 17. §. 2. d. 14. f. Delugo d. 20. d. just. n. 39. g. Suar. de Rel. l. 6. c. 14. h. Pont. de matr. l. 1. c. 11. n. 4. i. Castrop. 3. tr. l. 2. §. 1. k. Merolla 2. d. 4. c. 6. n. 14.

potestas tunc jam spiravit. Sed propria difficultas illa hæc est, An, si pœnitens accedat ad te Confessarium ultimo V. G. die durationis Bullæ, petatque commutationem voti, tu vero sive quia es negotio alicui intentus, sive, quia vis libros, vel te doctiorem cōsulare &c. an [inquam] possis breviter sic pronuntiare? Ego tibi commuto ex nunc votum tuum ipsud in aliud opus, quod post aliquot dies ego, vel quidam doctus designabit.

Respondeo, Possè. Quia hoc modo dicere possumus, commutationem factam esse tempore durationis Bullæ, & solum designationem subrogationis fieri postea. Id quod non est uti Jurisdictione post tempus spiratum Delegationis, sed est exequi, quod tempore habili commutatum est. Ita Sanch. & alique quibus adde Leandrum, & ita, contra Andream Mendo, tener Bardr. &

Dices. Potest ne aliquis dicere, per solam petitionem commutationis voti fieri castitatem, & rem non esse integram [ut in simili supra diximus de Confessione incepta] unde possè commutationem finiri post elapsam Delegationis tempus? Respondeo. Mendo de Bulla affirmat, sufficere solum ejusmodi petitionem, ut possit dici causa cœpta; Sed certe eam solum sufficere, mihi difficile est, ut difficile fuit supra e meram petitionem Confessionis illam facere causam cœptam.

§. II.

Explicantur vota excepta in Bulla.

1. **D**ecernamus nunc, quænam vota nequeant per Bullam commutari? Dico commutari non posse vota absoluta Castitatis, Religionis, Peregrinationis Ultramarinæ [qua voce, quasi per Antonomasiam intelligitur Peregrinatio Hierosolymitana] emissæ Devotionis causa. Idem dic de Juramentis, quibus prædicta observanda jurantur, quando nimirum per ea juramenta confirmantur promissiones Deo factæ; sunt enim etiam hæc reservata, quia tunc non sunt, nisi vota, ut supra dictum est: Promissiones, dico: nam, si quis per juramentum confiteri dumtaxat, sic, assertive. *Juro me habere, vel habuisse voluntatem, seu propositum conservanda V. G. castitatis.* cum sic non pronuntiat, sed enuntiet, juramentum est assertorium de præsentis, vel

præterito, non vero promissorium atque adeo votum non est.

2. Dictum est autem (vota absoluta) ut enim vota hæc tria excipiatur, ea intelligi debent, quæ sunt absolute, & perfecte talia, nulla ex parte deficientia. Id permixte notandum est, nam ex hoc excepta esse prima facie apparent, excepta tamè nequaquam esse, invenientur, ut jam ex Collariis, quæ colligam, palam fiet.

Votum Castitatis diminutum.

3. **H**inc enim Primo, votum non fornicandi, votum non se pollucendi, votum non nubendi, votum castitatis conjugalis, votum virginitatis præcise, idest consentis in abstinentia primi actus luxuriæ, quatenus scilicet virginitas involvit corporis integritatem, votum integræ castitatis, sed ad tempus, ad quod rationabiliter præsumatur ætas hominis per vêturæ; vota, in quâ, hæc, quia sunt, castitatis diminutæ, non numerantur inter excepta, quare sunt per Bullam commutabilia.

4. Præterea votum Castitatis vere conditionale hoc V. G. modo emissum. *Voveo Castitatem, si convalesco, hoc est si à Deo sanitatem impetrabo.* satis probabiliter, etiam sanitate obtenta, non est ex exceptis, quia deficit à puro voto castitatis, quod illud in rigore est tale, & absolute, quod propter Dei cultum simpliciter fit, at hoc respicit motivum utilitatis propriæ. Cur autem dictum sit *vere* (conditionale) mox intelliges n. 11.

Idem satis etiam probabiliter dic de voto pœnali in hunc modum facto (*voveo V. G. non ludere, quod si ludam in pœnam voveo Castitatem.*) vel in hunc alium modum, non vovendo omissionem ludi, sed Castitatis in casu ludi, sic, *nolo ludere, quod si ludam, voveo Castitatem.* Idem dic (*inquam*) quia hæc non sunt pura vota Castitatis, sed relata ad tuum ludû. Faciunt ad hoc ea, quæ dixi supra §. 1. n. 2.

5. Denique votû Castitatis per partes emissum, cui tamen integro noluit vovens, se subijcere, huc reducitur, nec enim est ex exceptis. Voverit quis V. G. hodie, nolle assentiri pravis internis cogitationibus, cras voverit, se non fornicaturum, perendie se nolle actum impudicum externe peccaminosum habere; dico, hæc, singula non esse reservata, quia sunt vota diminutæ Castitatis, atque adeo esse per

per Bullam commutabilia, nisi tamen vovens, voluerit in ultimo voto simul omnia colligere, illisque esse subiectum, nam tunc votum erit perfecta, & integra castitatis.

Votum Religionis diminutum.

9. **H**inc Secundo. Votum de assumendo toto vitæ tempore Hospitali, vel Monasterio, seu Religioni, nisi sic intelligas, rite in illa profiteri, votum de ingrediendo in Religionem, si intelligas solum ingressum, non vero perseverantiam seu Professionem in ea (hoc vide distinctius apud Doctores citatos à Diana a) hæc, inquam quia non sunt vota perfecta de Religione, non sunt reservata, sed per Bullam commutari, fas est.

7. Idem pronuntia, si votum Religionis sit verè conditionale, vel pœnale, propter rationes modo num. 4. dictas.

Votum Peregrinationis Hierosolymitana diminuta.

8. **H**inc Tertio, vota de invisenda Sanctissima Virgine Lauretana vel S. Jacobo in Compostella, vel votum Peregrinationis ad Limina Apostolorum, vel etiam Peregrinationis Hierosolymitanæ non ob visitanda Loca Sancta, sed ob alium, tamen si honestum, & pium finem, V. G. ad sua peccata ibi cum Confessario illic forte degente confitenda, vel ad suum parentem ibi ægotantem adjuvandum; Hæc, inquam, vota, cum non sint ad loca Hierosolymitana Sancta, non sunt reservata, unde sunt per Bullam commutabilia.

9. Idem dic, si votum ejusdem Hierosolymitanæ Peregrinationis sit vere Conditionale, vel Pœnale propter rationes adductas. n. 4.

Due Notationes facientes ad prædicta.

10. **U**o tandem diligenter notari, velim. Primo, qualitates quasdam annexas his reservatis votis posse per Bullam commutari. Vovisti V. G. Peregrinationem Hierosolymitanam pedestrem, vel mendicando in itinere, vel sine magno comitatu, potest Confessarius per Bullam electus has circumstantias tibi commutare, modo interim perster

ipia Peregrinationis substantia, quia hæc est reservata, nequaquam illæ.

11. Nota Secundo. Cur, quando dicimus votum conditionale commutari per Bullam posse, addimus illud (vere conditionale.) Ratio enim est, quia non raro, quamvis in modo loquendi addit in tuo voto illud (si) tamen non semper significat conditionem, sed tempus, atque æquivaler particulæ, quando, voves V. G. si convalueris, si Pater tuus incolomis domum redierit, si tua soror honeste nupserit, voves, inquam, ire Hierosolymam, vel Religioni te addicere, vel castitatem perpetuam sartam tectam custodire, Aio, si sensus sit verè conditionatus in hunc modum. *Voveo, si hac prædicta mihi concesserit Deus, Religionem, Peregrinationem, Castitatem,* erunt ejusmodi vota commutabilia: at si sensus sit hic alius. *Voveo, quando ego convaluero, quando meus pater redierit, quando mea soror honeste nupserit &c.* hæc non erunt vota conditionata, sed absoluta pro præfixo tempore, quare nequaquam commutationis favore gaudebunt.

§. III.

Vota de quibus est aliqua major controversia, an per Bullam commutari queant?

Vota conjugum.

1. **P**rima Controversia est de voto perfecta castitatis emisso à Conjuge, an sit reservatum, ac proinde neutiquam commutabile per Bullam.

Respondeo. Certum est, si votum hoc fuit à conjuge emissum ante initum matrimonium, esse reservatum, etiam post matrimonium initum, siquidem ex matrimonio naturam non mutat; & ipse quidem peccavit matrimonium contrahendo, licet propter jus bona fide ab alio conjuge acquisitum, possit debitum reddere, ac petere quidem non potest; & quamvis juxta probabiliorē sententiam possit Episcopus, & forte Mendicantes per sua Privilegia dispensare hunc, ad petendum debitum, duntaxat dum Conjux vivit, tamen nec ad hoc, nec ad totum votum commutandum Bulla quidquam potest. quia id esset Bullæ potestatem extendere ad vota per Pontificem excepta.

2. At, si sit sermo de voto castitatis, quod forte

forte conjux emittat, dum est in matrimonio, quinque modis emitti ab ipso posset. Primo, ab altero absque licentia alterius Conjugis. Secundo, ab altero cum licentia alterius. Tertio, ab utroque sine mutua licentia. Quarto, ab utroque cum mutua licentia, non per modum contractus, quod quisque cesserit Juri suo petendi. Et in his quatuor potest Bulla, quia sive cum licentia, sive absque ea, cum alter, qui dedit licentiam, non se privaverit Jure suo, ut in his quatuor modis supponimus, remanet, votum non esse perfectum, & absolute Castitatis. Verum quinto modo, si votum Castitatis emittatur ab utroque sed mutua licentia, & per modum contractus, quo quisque Juri suo cedit, cum jam sit votum perfectum Castitatis, reservatum erit, & non commutabile.

a Sanch. l. 9. matr. d. 37. n. 13. Notat tamen Sanchez, a si dicti Conjuges remittant sibi, & acceptent mutuam cessionem Juris petendi, & reddendi debitum posse per Bullam tunc, ejusmodi votum commutari; siquidem quod remanet, votum integrum Castitatis non est. Sed adverte, sic remittendo, peccare graviter conjuges, quia, ut supponimus, contra votum operantur.

Votum strictioris Religionis, & quo ad tempus.

3. **S**ecunda controversia. An per Bullam commutari queat votum Religionis strictioris in laxiorem, ut item, quoad tempus praefixum a vovente, hoc est quoad dilationem ingressus?

Respondeo. utrumque posse per se, quia, ut supra vidimus, circumstantiae extrinsecæ non sunt reservatae.

4. Dixi (per se) nam si in laxiore non videat observantia Regularis, & dilatio temporis sit tanta, ut vovens periculo exponatur votum non implendi, tunc in neutro casu poterit aliquid Bulla, ut nec Episcopus, quia esset commutare substantiam voti, & ita tenent Sanchez. b & Castropalaus. c

Votum Religionis Militaris.

b Sanch. l. 9. matr. d. 37. n. 13.
c. l. 4.
sum. c. 40.
n. 76.
c. Castro.
to. 3. r. 11.
d. 4. p. 11.

5. **T**ertia Controversia. An votum Religionis Ordinum Militarium possit commutari per Bullam? Respondeo, votum Religionis Militaris S. Joannis Hierosolymitani (cujus Religiosi Melitenses vulgo appellantur) *Tamburinus de Sacramentis.*

latur) non posse, quia hæc est in omnium sententia vera Religio. Aliarum vero, puta S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. posse probabiliter; quia in multorum sententia probabili, hæc non sunt, saltem hodie, veræ Religionis, quam vis in aliorum probabili, & fortasse probabiliore sententia, etiam hodie, sint. Lege Sperellum, d aliosque ab eodem citatos.

Excipe Regulares ex his Ordinibus. Nec mirum quia hi sunt veri Religiosi, &c. ut Andreas Mendo e recte notat cum aliis.

Votum sub disjunctione.

6. **Q**uarta Controversia est hujusmodi. Quamvis convenient Primo Doctores, si tu voveas sub disjunctione duo vota reservata, V. G. voveas, vel castitatem, vel Religionem, convenient, inquam, tunc neutrum posse per Bullam commutari, quia utrumque est reservatum, & quamvis, secundo, convenient, si voveas sub disjunctione duo vota, quorum alterum sit reservatum, alterum non, ut si voveas, vel jejunare per aliquot annos, vel castitatem, convenient, inquam, utrumque posse commutari per Bullam, quia tunc propter illam libertatem, quam habes eligendi jejunium, non est castitas perfecte, & absolute promissa; Controversia tamen est inter illos, An, facta à te electione reservati, quando scilicet, tu, omittis jejunium, eligisti partem illam voti, quæ erat castitatis (sine novo voto ipsius, ut semper supponimus.) An, inquam, possit per Bullam prædictæ castitatis votum commutari?

7. Respondeo. Esse reservatum, atq; à Deo commutari per Bullam non posse, docet Sanchez. f Ratio est, quia, inquit, facta electione illius, jam Deus, qui electionem vidit, illam acceptavit, ergo jam remanet esse à Deo acceptatum votum integræ castitatis.

Non esse reservatum, sustinet, si attente legas, Suarez g & Castropalaus. h Ratio est, inquit, quia illa electio non est votum, sed mera voluntas, & propositum illam partem de voto conservandi, ergo votum remanet, ut erat prius, puta cum imperfectione, quam habebat, ergo non perfecte tale. Hæc sententia est mihi probabilior.

Ex qua fit, ut si pars altera non reservata fuerit reddita impossibilis, evadat V. G. prædictus voveas impotens ad jejunandum, non

D d

propte-

d Sp. vell.

p. par. dec.

2.

o Mendo in

app. ad

Bull. Dil.

c. 31. n. 118

f Sanch. l.

8. matr. d.

9. n. 14.

g in sum. l. 4

c. 40. nu.

h Ratio est, in-

43.

g Suarez. l. 6

de voto c.

2. 4. n. 3.

h Castro

to. 3. d. 2.

p. xi. n. 6.

propterea voti illa pars altera, quæ est. Casti-
tatis evadit reservata ? quia illa impotentia
non mutat votum, seu voti imperfectionem,
sub qua erat antea: Et ita tenet Suarez, Sanch-
a aliique apud Dian. b

a Suar. l.c.
Sanch. l.c.
b Dian. p.
p. tr. de
Bull. Re-
sol. 74.

Votum reservatum sed dispensatum.

e Sanc. l. 8.
matr. disp.
9. n. 20.

d Bard. p.
2. tr. 7. ca.
2. nu. 79.

e Rodrig.
in add. ad
Bull. §. 9.
n. 118.

f Sanc. l. 8.
matr. d. 9.
num. 21.

8. Quinta controversia. Vovi castitatem
absolute, sed quia obrinui rite dispen-
sationem à Pontifice, is mihi imposuit, ut, lo-
co voti, jejunarem semel in Hebdomada, vel
quid simile, quero, an hoc jejunium possit
per Bullam mihi commutari?

Respondeo. Non posse, quia est reserva-
tum, putant multi Canonistæ apud Sanc. e
ex ea ratione, quod subrogatus sortitur natu-
ram ejus, cui subrogatur. Posse, quia non est
reservatum putat Sanch. Suar. Less. Full. alii-
que apud Bardi, d quia materia reservata jam
fuit à Pontifice in materiam non reservatam
translata. Ad rationem Canonistarum dic,
subrogatum naturam ejus, cui subrogatur,
sortiri in intrinsicis, & in honestate operis,
atque, ut res sit proportionata, & æqualis, vel
quasi, non vero in extrinsecis, ex quibus est
reservatio, quæ valde per accidens conjungit-
ur cum illa materia. Hæc posterior sententia
est probabilior.

9. Quid si in hoc casu ego per multum
tempus omisi jejunium, (sane cum peccato)
reviviscit ne in me votum castitatis? Nam si
non reviviscit, proderit Bulla, ut per illam di-
ctum jejunium in aliud opus mihi commu-
tari queat.

10. Respondeo. Redire sentit Rodriguez, e
siquidem votum, ait fuit commutatum sub
conditione præstandi jejunia, conditione er-
go hac nequaquam posita, votum castitatis
commutatum non intelligitur.

Non redire, docent f Sanch, alii que (cum
quibus sentio) quia falsum est, votum fuisse à
Pontifice commutatum sub ea conditione;
hujus enim conditionis nulla sit mentio in
Dispensationis, seu Commutationis Rescrip-
to; quare votum illud fuit extinctum, ejus-
que obligatio translata fuit in aliam materi-
am non reservatam.

11. Urges, si fuit extinctum, cur vovens po-
test, relicta Dispensatione, vel Commutatione,
reverti ad prius votum?

Respondeo. Hanc difficultatem dissolvi

vi lib. 8. in Decal g ax dixi, reversionem hanc g Lib. 3. in
solum concedit ex benignitate Dei: Locum decal. 6. 13
relege. §. 7. n. 6.

*Commutatio voti reservati in aliud reserva-
tum; vel in opus præstantius.*

12. Sexta Controversia. Vovi Peregrinatio-
Hierosolymitanam V. G. Potest ne Con-
fessarius à me per Bullam electus ejusmodi
votum reservatum, vel in opus aliquod me-
lius, & præstantius V. G. in votum castitatis,
vel in subsidium belli contra infideles, mit-
tendo centum V. G. homines propriis expen-
sis, & viginti millia aureorum, atque loco læ-
boris proprii tolerandi ex peregrinationis
molestia, jejunare quotidie per annum, quæ
duo, nimirum castitas, vel ejusmodi subdi-
um ita vestitum, sunt opera sine dubio præ-
stantiora, quam ipsa mæra Peregrinatio?

Respondeo. Posse, putat Aragonius, h h Arago-
quia non debet impediri melius bonum, 2. 2. q. 10.
quod magis libenter acceptari à Deo præsu-
mendum est. Non posse, docent Sanchez, i i Sanchez
& Suar. k quia nulla potestas data est circa decal. 14.
vota reservata à Pontifice per Bullam, neque ca. 12. n. 1.
in aliam materiam reservatam, neque in ali-
am non reservatam, quamvis utiliores, & de votis
præstantiorem; totam enim potestatem, seu 21. nu. 1.
jurisdictionem commutandi prædicta tria vo-
a sibi reservavit Pontifex. Neque sic impeditur
per se majus bonum, sed solum non datur ju-
risdictio ad ea vota commutanda.

Ego in lib. 3. Decalogi substitui (id enim Lib. 3. in
hac occasione scire operæ pretium erit) pro-
pria autoritate non posse quempiam com-
mutare suum votum reservatum in opus me-
lius. Sed post ea scripta incidi in quæstiones
Morales Vincentii Tancredi, p. p. Tr. 3. de
voto Disp. 6. Quæst. 2. fol. 492. qui univer-
saliter docet, esse probabile, votum reserva-
tum posse propria autoritate commutari in
melius, etiam non reservatum, quia melius
semper acceptatur à Deo.

Neque valet, ait, paritas; non potest per
Bullam, vel per Privilegium Mendicantium,
ergo nec poterit autoritate propria. Non va-
let, inquit, quia potestas commutandi per
Bullam, & per Privilegia fundatur in jurisdi-
ctione concessa à Pontifice, quæ circa refer-
vata nondum est concessa; at potestas com-
mutandi in melius, auctoritate propria, fundatur

darur in acceptatione Dei, qui semper præsumitur melioris operis esse contentus. Hanc Tancredi sententiam probabilem esse, infirmari, non possum.

Vota subditorum.

13. **S**eptima Controversia. Scimus vota personarum sub alterius potestate existentium posse irritari ab eo in quo potestas ejusmodi residet. V. G. vota Filii à Patre, uxoris à marito, servi à Domino, &c. modo, & cum illis limitationibus, quas diximus alibi, cum de a voti Relaxatione tractavimus. Jam quærimus, si filius V. G. impubes vovit castitatem absolutam, potest ne ejus commutationem obtinere à suo Confessario per Bullam?

Ratio dubitandi est, quia hoc votum, quamvis reservatum, potest irritari à Patre, ut ibidem dictum est, ergo videtur deficere à perfectione voti reservati, & consequenter videtur commutabile, tum per Bullam, tum ab Episcopo.

Respondeo. Ita putat propter dictam rationem Guttieres. Sed profecto perperam; nam nec per Bullam, nec ab Episcopo commutari potest. Siquidem vota illa ideo irritantur à Patre, &c. quia Pater habet dominativam potestatem in filium; quam potestatem dominativam non aufert, nec limitat Pontifex, quando sibi vota illa excepta reservat. At à Confessario, vel aliis Prælati, idem Pontifex aufert, vel limitat jurisdictionem, per quam debeant illa vota commutari, vel dispensari, qua quidem limitatione supposita, nihil prædicti poterunt omnino. Ita Suar.

c Suar. l. 6 e aliique.

de Voto c.

26. n. 4.

Castrop.

10. 3. r. 5.

dis. 2. p. 11.

12. n. 11.

Vota reservata, quorum dispensatio est necessaria.

14. **O**ctava Controversia. In aliquibus Casibus urgentis necessitatis potest Episcopus dispensare in his reservatis votis, quando scilicet imminet grave aliquod damnum nisi dispenset; & ad Pontificem aditus non est; ut, si quis ligatus voto Religionis, tamen, nisi puellam, quam defloravit, sine mora ducat uxorem, timeantur gravia scandala, & tunc; nam tunc poterit Episcopus dispensare. Jam, quæro, an tunc possit hoc votum,

commutari per Bullam? Ratio autem id affirmandi est, quia per Bullam commutari possunt omnia vota, quæ dispensare potest Episcopus; cum igitur possit hoc Episcopus dispensare, poterit, & Confessarius per Bullam electus, commutare.

Respondeo. Ita propter dictam rationem putant aliqui apud Dianam. Sed negandum omnino est cum Sanchez, & aliisque. Ratio est, quia non est verum Confessario electo per Bullam concedi, posse commutare vota omnia, quæ potest Episcopus. Episcopus enim habet potestatem ordinariam, at Confessarius solum Delegatam; unde non est mirum, si Confessarius non possit, quia illi nullo modo in sua Delegatione per Bullam conceduntur nota reservata, conceduntur autem Episcopo in illa necessitate, propter quamdam Pontificis tacitam licentiam.

d Dian. p.

6. r. 6. r. 6.

sol. 50.

e Sanchez. l.

8. matr. d.

15. n. 10.

Pontius. l.

9. matr. c.

10. n. 11.

CLAUSULA DECIMATERTIA.

Item, prædicto Commissario datur facultas, ut suspendere possit, dicto anno durante, omnes similes, aut dissimiles Indulgentias, & facultates ab eisdem, & à Sede Apostolica, vel ejus auctoritate concessas quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus, & singularibus Personis, in Regnis, Insulis, Terris, Locis, & Dominiis præfatis, &c.

Et paulo post.

Ita, ut interim neque publicari, neque predicari possint, neque publicate cuiusvis hominum communiter, vel divisim suffragentur. Exceptis tamen concessis Ordinum Mendicantium Superioribus, quo ad eorum fratres.

Item, dicto Commissario conceditur etiam facultas, ut ipse, per se, vel per alium, vel alios, (quantum, & quoties sibi videbitur) Indulgentias, & alias Grantias per eum suspensas in favorem illorum, quæ præsentium Gratiarum in hanc causam pro Religionis defensione concessarum, participes effecti fuerint, revalidare, absque alio premio, possit.